

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 10.1.2007
COM(2007) 2 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**De wereldwijde klimaatverandering beperken tot 2 graden Celsius
Het beleid tot 2020 en daarna**

{SEC(2007) 7}
{SEC(2007) 8}

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**De wereldwijde klimaatverandering beperken tot 2 graden Celsius
Het beleid tot 2020 en daarna**

1. SAMENVATTING

Het klimaat is aan het veranderen. Er moeten dringend maatregelen worden genomen om deze verandering beheersbaar te houden. De EU dient binnenlandse maatregelen te nemen en moet op internationaal niveau het voortouw nemen om ervoor te zorgen dat de gemiddelde temperatuur niet meer dan 2°C stijgt ten opzichte van de gemiddelde pre-industriële temperatuur.

In deze mededeling en de bijgevoegde effectbeoordeling wordt aangetoond dat dit technisch en economisch haalbaar is indien de belangrijkste vervuilers op korte termijn maatregelen nemen. De baten zijn een stuk groter dan de economische kosten.

Deze mededeling is gericht tot de Europese Raad in de lente van 2007 waar beslissingen moeten worden genomen over een geïntegreerd en algemeen Europees energie- en klimaatbeleid. Deze tekst is een vervolg op de mededeling van 2005 "Naar de zege in de strijd tegen de wereldwijde klimaatverandering" met concrete aanbevelingen voor het klimaatbeleid van de EU en een overzicht van de belangrijkste aspecten van het toekomstige klimaatbeleid van de EU. Bij de vaststelling van de volgende stappen in ons klimaatbeleid dient de Europese Raad ervoor te zorgen dat een gunstig klimaat wordt gecreëerd om tot een nieuwe internationale overeenkomst te komen over verbintenissen na 2012, wanneer de eerste Kyotoverbintenissen aflopen.

In deze mededeling stelt de Commissie de EU voor in internationale onderhandelingen voor de ontwikkelde landen als doelstelling een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 30% tegen 2020 (ten opzichte van de uitstoot in 1990) naar voren te schuiven. Deze doelstelling is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de 2°C-grens op wereldschaal niet wordt overschreden. In afwachting van een internationale overeenkomst en, ongeacht haar standpunt in internationale onderhandelingen, zou de EU zich nu reeds autonoom moeten verbinden tot een vermindering van de BKG-uitstoot met ten minste 20% tegen 2020 via de EU-regeling voor de handel in emissierechten (EU-ETS), andere elementen van het klimaatbeleid en nieuwe energiemaatregelen. Op die manier geeft de EU blijk van internationaal leiderschap inzake klimaatbeleid. De industrie krijgt zo tevens het signaal dat de emissiehandel ook na 2012 wordt voortgezet en zij wordt aangemoedigd te investeren in uitstootbeperkende technologieën en koolstofarme alternatieven.

Vanaf 2020 zal de uitstoot door de ontwikkelingslanden groter zijn dan die van de ontwikkelde wereld. Inmiddels zou het gemiddelde groeitempo van de uitstoot door

ontwikkelingslanden moeten beginnen te verminderen, gevolgd door een absolute reële daling vanaf 2020. Via diverse maatregelen op het gebied van energie en vervoer, die niet alleen mogelijkheden bieden voor de vermindering van de uitstoot, maar ook onmiddellijke economische en sociale voordelen opleveren, kan deze doelstelling worden bereikt zonder de economische groei en armoedebestrijding in deze landen in het gedrang te brengen.

Tegen 2050 dient de wereldwijde uitstoot tot 50% te worden verminderd ten opzichte van 1990, wat betekent dat de uitstoot in de ontwikkelde landen tegen 2050 met 60 tot 80% moet worden teruggeschroefd. Ook veel ontwikkelingslanden zullen hun uitstoot drastisch moeten beperken.

Marktinstrumenten zoals de emissiehandelsregeling van de EU zijn belangrijke instrumenten om ervoor te zorgen dat Europa en andere landen hun doelstellingen zo goedkoop mogelijk kunnen realiseren. Het kader voor de periode na 2012 zou de mogelijkheid moeten bieden vergelijkbare binnenlandse handelsregelingen aan elkaar te koppelen, waarbij de EU-regeling als basis fungeert voor de mondiale koolstofmarkt. De EU-regeling staat ook na 2012 open voor koolstofkredieten via het mechanisme voor schone ontwikkeling en gezamenlijke implementatieprojecten in het kader van het Kyoto-protocol.

De EU en haar lidstaten dienen aanzienlijke middelen vrij te maken voor investeringen in onderzoek en ontwikkeling op het gebied van energieproductie en -besparing.

2. DE KLIMAATUITDAGING: HET BEHALEN VAN DE 2°C-DOELSTELLING

Sterke wetenschappelijke bewijzen tonen aan dat er dringend maatregelen nodig zijn om de klimaatverandering aan te pakken. Uit recente studies, zoals het Sternrapport, blijkt dat de kosten enorm zullen oplopen indien niets wordt ondernomen. Het gaat om economische, maar ook om sociale en milieukosten die in de eerste plaats zullen worden gedragen door de armen, zowel in de ontwikkelingslanden als in de ontwikkelde landen. Indien geen maatregelen worden genomen dreigen er ernstige veiligheidsproblemen te ontstaan op lokaal en wereldniveau. De meeste oplossingen zijn beschikbaar, maar regeringen dienen maatregelen te nemen om ze in te voeren. Maatregelen tegen klimaatverandering zijn economisch haalbaar en bieden bovendien ook aanzienlijke voordelen op andere vlakken.

De doelstelling van de EU is een beperking van de gemiddelde mondiale temperatuurstijging tot minder dan 2°C ten aanzien van het pre-industriële niveau. Daardoor blijven de effecten van de klimaatverandering beperkt en vermindert het risico op grootschalige en onomkeerbare verstoringen van het wereldwijde ecosysteem. De Raad heeft erop gewezen dat de BKG-concentratie in de atmosfeer een stuk onder de grens van 550 ppmv CO₂-equivalent dient te blijven om deze doelstelling te halen. Indien de concentratie op lange termijn stabiliseert op een niveau van ongeveer 450 ppmv CO₂-equivalent bedraagt de kans 50% dat deze doelstelling wordt gehaald. Dit betekent dat de uitstoot op wereldschaal een piek bereikt voor 2025 en vervolgens tegen 2050 dient te dalen tot 50% van de uitstoot in 1990. De Raad is het ermee eens dat de ontwikkelde landen het voortouw moeten blijven nemen en hun uitstoot tegen 2020 met 15 tot 30% moeten verminderen. Het

Europees Parlement heeft voor de vermindering van de CO₂-uitstoot als doelstelling een daling met 30% tegen 2020 en met 60 tot 80% tegen 2050 voorgesteld.

In deze mededeling worden een aantal realistische en doeltreffende maatregelen aangereikt om de 2°C-doelstelling te halen in de EU en op wereldschaal. Het in de effectbeoordeling geschetste BKG-uitstootverloop is een kostenefficiënt scenario om de 2°C-doelstelling te bereiken. De doelstelling om de CO₂-uitstoot in de ontwikkelde landen tegen 2020 met 30% te verminderen ten opzichte van de uitstoot in 1990 wordt hierdoor ondersteund. De uitstootcurve toont tevens aan dat emissiereducties in de ontwikkelde landen niet zullen volstaan. De uitstoot in de ontwikkelingslanden zal tegen 2020 hoger liggen dan die in ontwikkelde landen, zodat elke realiseerbare vermindering in de ontwikkelde landen na die datum teniet wordt gedaan. Om een doeltreffend klimaatbeleid te voeren dient ook in ontwikkelingslanden de groei van de BKG-uitstoot te worden afgeremd en moet de ontbossingstrend worden gekeerd. Een duurzaam en doelmatig bosbeleid draagt bovendien bij tot een algemene vermindering van de BKG-concentratie.

3. KOSTEN VAN KLIMAATBELEID VERSUS NIETS ONDERNEMEN

In de mededeling van de Commissie "*Naar de zege in de strijd tegen de wereldwijde klimaatverandering*" van 2005 wordt aangetoond dat de baten van een beperking van de klimaatverandering hoger liggen dan de kosten van de klimaatmaatregelen. Recent onderzoek bevestigt dat de klimaatverandering gevolgen heeft op onder meer landbouw, visserij, woestijnvorming, biodiversiteit, watervoorraden, sterfte door hitte en koude, kustgebieden en schade door overstromingen.

De effecten van de klimaatverandering zullen wellicht niet overal in dezelfde mate merkbaar zijn. Een aantal gebieden in de EU zullen sterker worden getroffen. In Zuid-Europa zal de klimaatverandering waarschijnlijk leiden tot een daling van de gewasproductiviteit, een toename van het aantal hittegerelateerde overlijdens en een negatieve impact hebben op het zomertoerisme.

In de Sternstudie wordt gesteld dat de klimaatverandering het gevolg is van het grootste marktfalen uit de geschiedenis. Het niet doorrekenen van de kosten van de klimaatverandering in de marktprijs, die ons economisch handelen bepaalt, leidt tot hoge economische en sociale kosten. De kosten die ontstaan omdat geen maatregelen worden genomen, worden in de Sternstudie op 5 tot 20% van het mondiale BBP geraamd. De armsten worden in verhouding veel sterker getroffen, hoewel zij over de minste middelen beschikken om zich aan te passen, waardoor de sociale gevolgen van de klimaatverandering nog worden versterkt.

Tegen 2030 zal het mondiale BBP verdubbelen ten opzichte van 2005. De groei van het BBP in de belangrijkste ontwikkelde landen zal hoger blijven dan die in ontwikkelingslanden. Uit de effectbeoordeling blijkt dat wereldwijde maatregelen tegen klimaatverandering perfect verenigbaar zijn met aanhoudende groei in de wereld. Het bedrag dat in de periode 2013-2030 nodig is voor investeringen in een koolstofarme economie stemt overeen met 0,5% van het mondiale BBP. Tot 2030 zal de groei van het mondiale BBP hierdoor met 0,19% per jaar verminderen, een fractie vergeleken met de verwachte jaarlijkse groei van 2,8 %. Dit is een verzekeringspremie die we moeten betalen om het risico op onomkeerbare schade

door de klimaatverandering aanzienlijk te beperken. Nog belangrijker is dat de investering overschat wordt aangezien geen rekening wordt gehouden met de baten inzake gezondheid, de verbeterde continuïteit van de energievoorziening, noch met de vermeden schade door het voorkomen van de klimaatverandering.

4. DE VOORDELEN VAN KLIMAATBELEID, VERBAND MET ANDERE BELEIDSDOMEINEN

De jongste drie jaren zijn de olie- en gasprijzen, gevolgd door de elektriciteitsprijzen, verdubbeld. Men verwacht dat de energieprijzen hoog zullen blijven en op termijn nog verder zullen stijgen. Uit het recente *actieplan voor energie-efficiëntie* van de Commissie blijkt dat een aanmoedigingsbeleid voor efficiënt gebruik van grondstoffen gunstig is voor de economie, zelfs zonder rekening te houden met begeleidende emissiereductiemaatregelen.

Uit de effectbeoordeling blijkt dat de continuïteit van de energievoorziening aanzienlijk zal verbeteren dankzij de maatregelen van de EU tegen de klimaatverandering. De invoer van olie en gas zou tegen 2030 telkens met ongeveer 20% dalen ten opzichte van het referentiescenario. De integratie van het klimaat- en energiebeleid zorgt voor een wederzijdse versterking van beide beleidsdomeinen.

Maatregelen tegen klimaatverandering zorgen tevens voor een daling van de luchtverontreiniging. Een vermindering van de CO₂-uitstoot met 10% tegen 2020 zou bijvoorbeeld tot enorme gezondheidsvoordelen leiden (geraamd op 8 tot 27 miljard euro). Klimaatbeleid vergemakkelijkt derhalve de realisatie van de EU-doelstellingen inzake luchtverontreiniging.

In andere landen zijn de voordelen vergelijkbaar. Tegen 2030 wordt verwacht dat de VS, China en India minstens 70% van hun olie zullen invoeren. Naarmate grondstoffen schaarser worden, dreigen de geopolitieke spanningen toe te nemen. Met name ontwikkelingslanden kampen tegelijkertijd met een toenemende luchtverontreiniging. Een vermindering van de BKG-uitstoot zal ook in andere landen een grotere energiezekerheid en een betere luchtkwaliteit opleveren.

5. ACTIES IN DE EU

(a) Vaststelling van emissiereductiedoelstellingen

De BKG-uitstoot in de EU kan sterk worden teruggeschroefd. In de strategische evaluatie van de energiesituatie in de EU worden een aantal maatregelen voorgesteld om een belangrijk deel van deze doelstelling te realiseren. Bovendien zullen de maatregelen die momenteel worden genomen in het kader van het Europees Programma inzake klimaatverandering en andere beleidsdomeinen ook na 2012 tot een verlaging van de uitstoot blijven leiden.

De EU kan haar klimaatdoelstellingen alleen realiseren door te streven naar een internationale overeenkomst. Maatregelen binnen de EU hebben aangetoond dat de BKG-emissies kunnen worden verminderd zonder de economische groei in het gedrang te brengen en dat de nodige technologieën en beleidsinstrumenten beschikbaar zijn. De EU zal maatregelen blijven nemen om de klimaatverandering

aan te pakken. Op die manier kan de Unie een voortrekkersrol blijven spelen in internationale onderhandelingen.

De Raad wordt gevraagd een besluit aan te nemen waarin de EU en haar lidstaten, als onderdeel van een internationale overeenkomst om de wereldwijde klimaatverandering te beperken tot 2°C boven de gemiddelde pre-industriële temperatuur, voorstellen de uitstoot van broeikasgassen door de ontwikkelde landen tegen 2020 met 30 % te verminderen. In afwachting van een internationale overeenkomst en, ongeacht haar standpunt in internationale onderhandelingen, zou de EU zich nu reeds autonoom moeten verbinden tot een vermindering van de BKG-uitstoot met ten minste 20% tegen 2020 via de EU-ETS, andere elementen van het klimaatbeleid en nieuwe energiemaatregelen. Op die manier krijgt de Europese industrie het signaal dat er ook na 2012 een aanzienlijk vraag blijft naar emissierechten en wordt zij aangemoedigd te investeren in uitstootbeperkende technologieën en koolstofarme alternatieven.

(b) Maatregelen in het kader van het nieuwe energiebeleid van de EU

Overeenkomstig de strategische evaluatie van de energiesituatie in de EU zullen de volgende acties zorgen voor een competitief, duurzamer en veiliger energiesysteem en voor een aanzienlijke vermindering van de BKG-uitstoot tegen 2020:

- verbetering van de energie-efficiëntie in de EU met 20% tegen 2020;
- verhoging van het aandeel hernieuwbare energie tot 20 % tegen 2020;
- invoering van een beleid op het gebied van milieuvriendelijke vastlegging en geologische opslag van koolstof, waaronder de bouw van twaalf grootschalige demonstratiefabrieken in Europa tegen 2015.

(c) Versterking van de emissiehandelsregeling van de EU

45% van de CO₂-uitstoot in de EU valt onder de emissiehandelsregeling (EU ETS). Dat aandeel zou tegen 2013 moeten toenemen. Bij de herziening van het EU-ETS dienen minstens de volgende opties te worden overwogen om het systeem te versterken:

- toewijzing van rechten voor meer dan vijf jaar om meer zekerheid te bieden voor langetermijninvesteringen;
- uitbreiding van de regeling met gassen en andere sectoren;
- erkenning van de vastlegging en geologische opslag van koolstof;
- harmonisering van toewijzingsprocessen in de lidstaten zodat binnen de EU gelijke concurrentievoorwaarden ontstaan, onder meer door een uitbreiding van het veilingstelsel;
- koppeling tussen het EU-ETS en andere compatibele verplichte regelingen (bv. in Californië en Australië).

(d) Beperking van de uitstoot door vervoer

De toenemende uitstoot door vervoer in de EU doet de vermindering in de afval-, productie- en de energiesector grotendeels teniet. De volgende maatregelen zijn noodzakelijk om de uitstoot door vervoer aan te pakken:

- Het voorstel van de Commissie om de luchtvaart op te nemen in de Europese regeling inzake emissiehandel moet worden aangenomen door de Raad en het Parlement;
- De Raad wordt gevraagd het voorstel van de Commissie aan te nemen om de belastingen op personenauto's te koppelen aan de CO₂-uitstoot;
- Binnenkort wordt een mededeling ingediend waarin verdere maatregelen worden voorgesteld om dankzij een uitgebreid en samenhangend pakket maatregelen de CO₂-uitstoot van auto's tegen 2012 te verminderen tot 120 g CO₂/km. Tevens zal worden nagegaan hoe de uitstoot na 2012 nog verder kan worden teruggeschroefd;
- Vraaggeoriënteerde maatregelen, onder meer de voorstellen uit het witboek inzake het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010 en de evaluatie daarvan, moeten worden aangescherpt;
- De BKG-uitstoot van het goederenvervoer over de weg en de scheepvaart moeten verder worden beperkt, rekening houdend met de internationale schaal van deze sectoren;
- De CO₂-uitstoot tijdens de levenscyclus van voertuigbrandstoffen moet worden verminderd, onder meer door de versnelde ontwikkeling van duurzame biobrandstoffen en met name biobrandstoffen van de tweede generatie;

(e) Vermindering van de BKG-uitstoot in andere sectoren

Residentiële en commerciële gebouwen

Door een uitbreiding van de werkingssfeer van de richtlijn betreffende energieprestaties van gebouwen en de invoering van EU-normen inzake prestatie-eisen waarbij de bouw van zeer-lage-energiegebouwen wordt aangemoedigd (grootschalige toepassing tegen 2015) kan het energieverbruik van gebouwen tot 30% worden verminderd. Gelet op de impact die de klimaatverandering zal hebben voor de achtergestelde groepen in de samenleving, dienen overheden een speciaal energiebeleid voor sociale woningen te ontwikkelen.

Andere gassen dan CO₂

Om de uitstoot van niet-CO₂ BKG's, 17% van de uitstoot van de EU, aan te pakken dient een reeks maatregelen te worden voorgesteld waaronder:

- versterking van de maatregelen in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het EU-actieplan bosbeheer om de emissies door landbouw in de EU terug te dringen en biologische vastlegging aan te moedigen;

- instelling van beperkingen voor de methaanuitstoot door gasmotoren en de productie van kolen, olie en gas en integratie daarvan in het EU-ETS;
- verdere beperkingen of een verbod op het gebruik van gefluoreerde gassen;
- vermindering van de uitstoot van distikstofoxide door verbranding en integratie van de uitstoot door grote installaties in het EU-ETS.

(f) Onderzoek en technologische ontwikkeling

In het 7^e communautaire kaderprogramma is het budget voor de periode 2007-2013 voor onderzoek inzake milieu, energie en vervoer opgetrokken tot 8,4 miljoen euro. Het is de bedoeling deze middelen op korte termijn aan te wenden om de ontwikkeling en snelle invoering van schone energie en vervoerstechnologieën te bevorderen en de kennis over de klimaatverandering en de gevolgen daarvan te verbeteren. Bovendien zou het onderzoeksbudget na 2013 nogmaals worden verhoogd en worden ondersteund door eenzelfde inspanning door de lidstaten. Het strategisch actieplan inzake energietechnologie en het actieplan voor milieutechnologie moeten integraal worden uitgevoerd en publiek-private samenwerking moet verder worden aangemoedigd.

(g) Cohesiebeleid

In het kader van de in oktober 2006 vastgestelde strategische richtsnoeren inzake cohesie worden financiële middelen uit de structuur- en cohesiefondsen uitgetrokken voor de stimulering van duurzaam vervoer en energie alsmede milieutechnologie en –innovatie. Deze maatregelen moeten worden opgenomen in operationele programma's.

(h) Andere maatregelen

De EU dient te onderzoeken op welke manieren de BKG-uitstoot kan worden verminderd en ervoor te zorgen dat de economische en milieutechnische samenhang tussen de geplande maatregelen bewaard blijft. In het tweede verslag van de Groep op hoog niveau voor concurrentievermogen, energie en milieu wordt gesteld dat de haalbaarheid dient te worden onderzocht van alle potentiële beleidsmaatregelen die de nodige stimulansen kunnen bieden aan de handelspartners van de EU om concrete maatregelen te nemen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken¹.

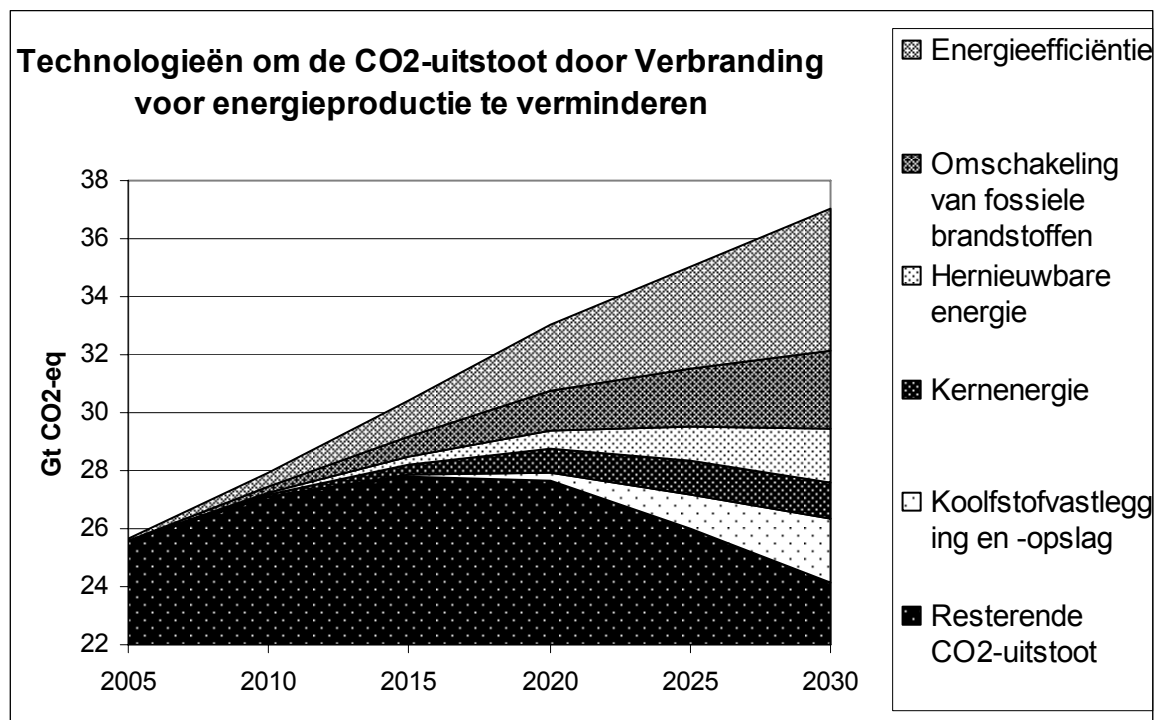
De EU dient het algemene bewustzijn te verbeteren door een bewustmaking van de burger over de klimaateffecten die hij teweegbrengt en hem te betrekken bij de inspanningen om deze impact te beperken.

¹ In de samen met deze mededeling ingediende strategische evaluatie van de energiesituatie wordt in dit verband ook verwezen naar handelsmaatregelen.

6. INTERNATIONALE MAATREGELEN IN HET KADER VAN DE WERELDWIJDE STRIJD TEGEN DE KLIMAATVERANDERING

De strijd tegen de klimaatverandering kan alleen worden gewonnen door maatregelen op wereldschaal. Om de 2°C-doelstelling te halen, moet de retoriek in de internationale besprekingen plaats maken voor concrete afspraken. De EU dient van een internationale overeenkomst een overkoepelende prioriteit te maken en de nodige organisatorische maatregelen te nemen zodat zij met één EU-standpunt en beleid dat een aantal jaren overtuigend en samenhangend blijft, naar buiten kan treden en haar invloed ten volle kan laten gelden. Dit vergt een andere werkwijze, zowel inzake coördinatie als internationaal beleid.

De basis om tot een dergelijke overeenkomst te komen, is aanwezig. In landen zoals de VS en Australië, die het Kyoto-protocol niet hebben geratificeerd, groeit het bewustzijn over de gevaren van de klimaatverandering en ontstaan regionale initiatieven om de BKG-uitstoot te beperken. De bedrijfswereld heeft, meer dan sommige regeringen, een langetermijnvisie ontwikkeld en wordt een drijvende kracht in de strijd tegen klimaatverandering die aandringt op een samenhangend, stabiel en doelmatig beleidskader voor haar investeringsbeslissingen. De meeste technologieën om de BKG-uitstoot te reduceren bestaan of bevinden zich in een vergevorderd ontwikkelingsstadium en kunnen tot een reële daling van de uitstoot leiden (zie grafiek 1). Er is behoefte aan ondersteuning voor de voornaamste emittenten zodat een langetermijnovereenkomst kan worden gesloten met het oog op de verspreiding en verdere ontwikkeling van deze technologieën.

Bron: GCO-IPTS, POLES

6.1. Acties door ontwikkelde landen

De ontwikkelde landen zijn verantwoordelijk voor 75% van de huidige stijging van industriële BKG in de atmosfeer; 51% indien rekening wordt gehouden met de

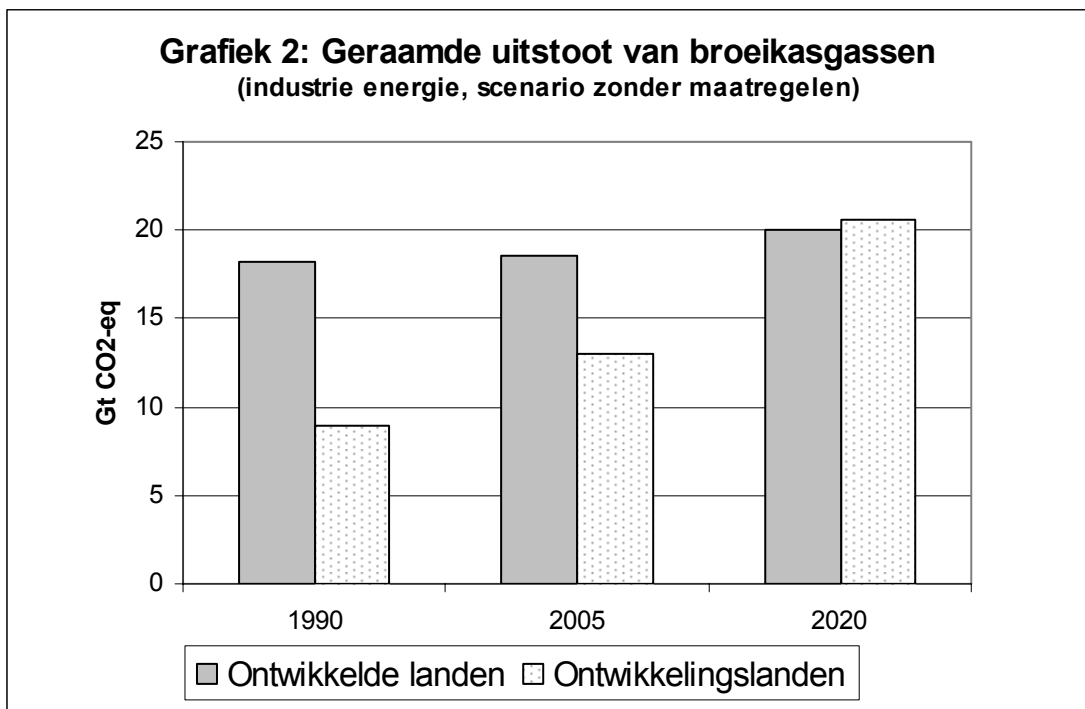
ontbossing (die voornamelijk in ontwikkelingslanden plaatsvindt). Deze landen beschikken over de technologische en financiële mogelijkheden om hun uitstoot te beperken. Tijdens het volgende decennium zullen de ontwikkelingslanden dan ook het merendeel van de inspanningen moeten leveren.

In ontwikkelde landen die het Kyotoprotocol niet hebben geratificeerd is het potentieel voor een vermindering van de BKG-uitstoot zelfs groter dan in de EU. Om de 2°C-doelstelling te halen en als onderdeel van een internationale overeenkomst over de periode na 2012 dient de EU voor te stellen dat ontwikkelde landen zich ertoe verbinden hun uitstoot tegen 2020 met 30% te beperken tegenover het niveau van 1990. Emissiehandelsregelingen zijn een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat ontwikkelingslanden hun doelstellingen zo goedkoop mogelijk kunnen realiseren. Ook elders worden regelingen zoals het EU ETS ontwikkeld. Nationale regelingen met vergelijkbare ambitieniveaus moeten aan elkaar worden gekoppeld zodat de doelstellingen op een goedkopere manier kunnen worden gerealiseerd.

Het kader voor de periode na 2012 moet voorzien in bindende en efficiënte regels voor de monitoring en handhaving van de verbintenissen om het vertrouwen te creëren dat die regels ook door alle landen zullen worden nageleefd en men niet terugkrabbelt, zoals onlangs is gebeurd.

6.2. Acties in ontwikkelingslanden

De ontwikkelde landen moeten in de nabije toekomst doortastende maatregelen nemen om hun uitstoot te beperken. Aangezien de economieën en emissies van ontwikkelingslanden zowel in absolute als relatieve termen groeien, zullen zij tegen 2020 verantwoordelijk zijn voor meer dan 50% van de wereldwijde uitstoot (zie grafiek 2). Verdere maatregelen door ontwikkelde landen verliezen daardoor niet alleen hun effect, maar zullen eenvoudigweg niet volstaan, zelfs niet bij een drastische vermindering van de uitstoot. Het is dan ook essentieel dat ontwikkelingslanden, met name de belangrijkste opkomende economieën, de groei van hun uitstoot beginnen af te remmen en na 2020 ook hun uitstoot in *absolute* termen beperken. Bovendien moet een belangrijke inspanning worden geleverd om de uitstoot door ontbossing te stoppen. Dit is perfect haalbaar zonder de economische groei en armoedebestrijding in het gedrang te brengen. Economische groei en de aanpak van de BKG-uitstoot kunnen perfect samen gaan. In de effectbeoordeling wordt geraamd dat het algemene BBP van ontwikkelingslanden “met klimaatbeleid” in 2020 een fractie (1%) lager zal zijn dan het BBP “zonder klimaatbeleid”. In werkelijkheid is het verschil nog kleiner en zelfs negatief aangezien geen rekening wordt gehouden met de baten van de vermeden schade door de klimaatverandering. Men gaat er vanuit dat in China en India het BBP in dezelfde periode zal verdubbelen en met ongeveer 50% zal toenemen in Brazilië. Onze inspanningen om de ontwikkelingslanden te overtuigen maatregelen te nemen zullen geloofwaardiger zijn indien alle belangrijke ontwikkelde landen hun uitstoot aanzienlijk verminderen.

Bron: GCO-IPTS, POLES

Talrijke ontwikkelingslanden leveren reeds inspanningen die leiden tot een aanmerkelijke vertraging van de groei van hun BKG-uitstoot dankzij maatregelen op het gebied van economie, veiligheid of lokaal milieubeleid. Bij beleidskeuzes liggen de baten voor de ontwikkelingslanden vaak hoger dan de kosten.

- maatregelen voor een efficiënter gebruik van energie bieden een antwoord op de toenemende bezorgdheid over de energiekosten en de continuïteit van de energievoorziening;
- *investeren in hernieuwbare energie* is vaak rendabel en komt tegemoet aan de elektriciteitsbehoeften op het platteland;
- *maatregelen tegen luchtverontreiniging* zijn goed voor de volksgezondheid;
- *methaan* dat wordt opgevangen uit stortplaatsen, kolenlagen, de ontbinding van organisch afval of andere bronnen vormt een goedkope energiebron.

Dit beleid kan worden versterkt door de uitwisseling van goede praktijken inzake beleidsvoorbereiding en –planning en technologische samenwerking. Op die manier kunnen ontwikkelingslanden een grotere bijdrage leveren tot de wereldwijde uitstootbeperking. De EU zal haar samenwerkingsinspanningen op dit gebied voortzetten en opvoeren.

Er zijn diverse manieren om de ontwikkelingslanden aan te moedigen verdere maatregelen te nemen.

(a) Een nieuwe benadering van het CDM

Het CDM (clean development mechanism) van het Kyotoprotocol moet worden verbeterd en uitgebreid. De kredieten voor investeringen in emissiereductieprojecten in ontwikkelingslanden die op dit moment door het CDM worden gegenereerd kunnen door de ontwikkelde landen kunnen worden gebruikt om hun doelstellingen te halen en brengen aanzienlijke kapitaal- en technologiestromen op gang. Het CDM zou kunnen worden verruimd tot volledige nationale sectoren, waarbij emissiekredieten worden gegenereerd wanneer een hele nationale sector een voorafbepaalde emissienorm overschrijdt. Een uitgebreid CDM kan echter alleen functioneren indien er een grotere vraag is naar kredieten en dat is alleen het geval indien de ontwikkelde landen zich verbinden tot een substantiële beperking van hun uitstoot.

(b) Betere toegang tot financiering

Om de economische groei te ondersteunen zullen de investeringen in nieuwe elektriciteitsopwekking in ontwikkelingslanden wellicht oplopen tot meer dan 130 miljard euro per jaar. Het leeuwendeel van deze middelen zal afkomstig zijn van de belangrijkste ontwikkelingslanden zelf. De nieuwe installaties zullen tientallen jaren meegaan en bepalend zijn voor de BKG-uitstoot na 2050. Er is behoefte aan geavanceerde installaties die een uitgelezen kans bieden om de uitstoot in ontwikkelingslanden te verminderen.

Om de CO₂-uitstoot in de energiesector aanzienlijk te kunnen beperken zijn extra investeringen nodig voor een bedrag van zowat 25 miljard euro per jaar. Het CDM, zelfs indien het zou worden uitgebreid zoals hiervoor reeds is voorgesteld, en ontwikkelingshulp zullen niet volstaan om deze kloof te overbruggen. Er is daarentegen behoefte aan een combinatie van het CDM, ontwikkelingshulp, innoverende financieringsmechanismen (zoals het wereldfonds voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie van de EU), gerichte leningen van internationale financiële instellingen en inspanningen door ontwikkelingslanden die over de nodige middelen beschikken. Hoe sneller deze kloof kan worden overbrugd, hoe minder de uitstoot door ontwikkelingslanden zal stijgen.

(c) Sectorale benaderingen

Een andere optie bestaat in de invoering van een emissiehandelsregeling op bedrijfsniveau voor volledige sectoren die over de capaciteit beschikken om toe te zien op de emissies en de naleving van de verbintenissen, zoals de energiesector, aluminium, ijzer, staal, cement, raffinaderijen en pulp en papier, sectoren die meestal te maken hebben met internationale concurrentie. Het gaat om internationale of nationale regelingen. De nationale systemen van ontwikkelingslanden kunnen worden gekoppeld aan die van ontwikkelde landen, waarbij de doelstellingen in elke betrokken sector geleidelijk strenger worden tot ze hetzelfde niveau bereiken als in de ontwikkelde landen. Op die manier wordt tevens vermeden dat installaties met een hoge uitstoot waarop reductieverbindenissen van toepassing waren, worden overgeplaatst naar landen waar deze niet gelden.

(d) Gekwantificeerde emissiedrempels

Landen die een hetzelfde ontwikkelingsniveau als ontwikkelde landen bereiken, zouden reductieverbintenissen moeten aangaan die in verhouding staan tot hun ontwikkelingsniveau, hun uitstoot per capita, emissiereductiepotentieel en hun technische en financiële mogelijkheden om verdere emissiebeperkende maatregelen te nemen.

(e) Geen verbintenissen voor de minste ontwikkelde landen

De minst ontwikkelde landen zullen buitensporig zwaar te lijden hebben door de gevolgen van de klimaatverandering. Vanwege hun lage BKG-uitstoot, is het niet wenselijk deze landen verplichte emissiereductiemaatregelen op te leggen. De EU zal haar samenwerking met de minst ontwikkelde landen versterken om hen te helpen het hoofd te beiden aan de klimaatuitdagingen, onder meer door maatregelen om de voedselzekerheid te verhogen, het ontwikkelen van instrumenten voor de monitoring van de klimaatverandering, beheer van het risico op natuurrampen alsmede rampenparaatheid en –bestrijding. Enerzijds is er behoefte aan ontwikkelingsondersteuning om een klimaatbeleid te ontwikkelen, anderzijds is aanvullende steun nodig om de meest kwetsbare landen te helpen zich aan de klimaatverandering aan te passen. De EU en andere landen moeten deze landen helpen om meer toegang te krijgen tot het CDM.

6.3. Andere elementen

In een toekomstige internationale overeenkomst moeten ook de volgende aspecten aan bod komen:

- Technologische veranderingen vergen *verdere internationale samenwerking op het gebied van technologisch onderzoek*. De EU dient haar inspanningen inzake onderzoek en technologische samenwerking met derde landen aanzienlijk op te voeren. Dit betekent onder meer het opzetten van grootschalige technologiedemonstratieprojecten in belangrijke ontwikkelingslanden, met name inzake de vastlegging en geologische opslag van koolstof. Internationale samenwerking op het gebied van onderzoek moet ook betrekking hebben op de kwantificering van de lokale effecten van de klimaatverandering alsook de ontwikkeling van een passend aanpassings- en matigingsbeleid. Voorts dient onder meer aandacht te worden besteed aan de interactie tussen oceanen en klimaatverandering.
- Emissies door een netto verlies van bosoppervlakte moeten binnen twee decennia volledig zijn gestopt en daarna worden omgebogen. Een van de beleidsopties om de *ontbossing tegen te gaan* is een doeltreffend internationaal en binnenlands bosbeleid, aangevuld met economische stimuli. Er is behoefte aan grootschalige proefprojecten om op korte termijn tot een doeltreffend beleid te komen waarbij nationale maatregelen en internationale steun worden gecombineerd.
- Maatregelen om landen te helpen zich aan te passen aan de onvermijdbare gevolgen van klimaatverandering zullen een integrerend onderdeel moeten vormen van een toekomstige internationale klimaatovereenkomst. Met de noodzaak van een aanpassing aan de effecten van de klimaatverandering moet

rekening worden gehouden bij publieke en particuliere investeringsbeslissingen. Voortbouwend op de uitvoering van het EU-actieplan inzake klimaatverandering en ontwikkeling dat in 2007 zal worden herzien, dient de EU te streven naar een versterkte samenwerking met ontwikkelingslanden wat betreft de aanpassing aan en matiging van de klimaatverandering.

- *Een internationale overeenkomst inzake energie-efficiëntienormen* tussen de belangrijkste producerende landen zal de markttoegang bevorderen en de BKG-uitstoot helpen verminderen.